

Kristdemokraternas riksdagsvalsprogram 2015

1. Kristdemokraternas tyngdpunktsområden under valperioden

1.1 Bättre familjepolitik

Vi vill skapa ett familjevänligt samhälle. För att stärka vårt närsamhälle behövs en gemensam vilja och en kultur där vi bryr oss om varandra samt ett aktivt medborgarsamhälle. Vi vill rikta servicen till att möta familjernas behov och stöda familjerna i fostrarrollen. Familjerna borde få ha valfrihet att bestämma hur barnavårdsstödet fördelas mellan föräldrarna.

1.2 Företagandet skall lyfta Finland

Små och mikroföretag behöver nya medel för att få fart på tillväxten. För att fler småföretagare ska födas och utvecklas önskar vi inrikta oss på innovations- och finansieringsstöd för småföretagare. Arbetsmarknaden bör bli mer flexibel, speciellt för att småföretagares möjlighet att anställa skall förbättras.

1.3 Den offentliga ekonomin till remont

Statens och kommunernas överskuldssatthet måste stoppas. Den offentliga ekonomin måste effektivieras och skatteintäkter ökar genom att man främjar företagsamhet. Vi visar på lösningar som förbättrar den offentliga ekonomins stabilitet samt människornas välbefinnande.

1.4 Närservice måste återskapas

Grundservice i vardagen måste fortsättningsvis förverkligas som närservice. Social och hälsovårdens tyngdpunkter bör bli mer förebyggande och rehabiliterande, det är också viktigt att vården ges i rätt tid. Servicen måste vara lättillgänglig och man bör erhålla servicen snabbare än nu. Familjeservicen, hemvården och närståendevården måste utvecklas för att svara på det ökade behovet.

1.5 Mer medmännisklighet för de äldre

Till en medmännisklig äldreomsorg hör tillräcklig utkomst och rätt hjälp i åldrandets olika skeden. Det behövs förordningar som garanterar en tillräcklig personal inom äldreomsorgen samt tillräckligt med stödtjänster i enlighet med aktivitetsförmågan. Det behövs lagar som fastslår vårdnivån. Alla bör ha rätt till ett tryggt åldrande och tillräcklig köpkraft även som pensionär.

1.6 För ett säkrare Finland

För att trygga Finlands försvar bör försvarsmaktens budget höjas. Det bör säkerställas att försvarsmakten har förmåga att förnya sin kompetens och sköta sina lagenliga uppgifter. Finlands yttre och inre säkerhet är förenade med varandra. Finland bör fortsätta utveckla säkerheten tillsammans med myndigheter, företag, organisationer och medborgarsamhället. Som alliansfritt land har Finland ett vidsträckt samarbete för att trygga freden tillsammans med de Nordiska länderna, FN, Nato och EU.

1.7 "Nej" till EU som förbundsstat, "Ja" till inrikesmarknaden.

Vi vill utveckla ett sådant samarbete mellan europeiska unionens medlemsstater som befrämjar sysselsättning och välmående genom den öppna inre marknaden. Vi motsätter oss EU:s utveckling mot en förbundsstat. Viktiga förändringar i EU:s grundavtal bör ges till folkomröstning innan de godkänns. Vi vill bevara medlemsstaternas möjlighet att själv besluta om egna ärenden såsom budget och

skatt. Gemensamma tillväxt- och andra avtalsregler bör följas. Vi godkänner inte ett gemensamt ansvar för andra medlemsstaters skulder.

1.8 De kristna värderingarna som grund

Vi behöver bry oss om varandra och bära ansvar för vår nästa. För att förbättra välmående behövs mer gemenskaplighet. Huvudansvaret för att behärska sitt liv har individen själv. Kristna värderingar främjar rättvisa, omsorg och empati. Rätten till ett tryggt liv, mänskliga rättigheter och ett aktivt medborgarsamhälle grundar sig på den kristna uppfattningen om människan och hennes ansvar som en del av samhället.

2. Den offentliga ekonomin

Finland är djupt skuldsatt. Skulden i förhållande till BNP håller på att överstiga EU:s gräns på 60 %. Offentliga sektorns skuld växte på 10 år från 64,8 miljarder euro till 110,4 miljarder euro år 2014. Hushållens skulder har växt i samma takt till 127,5 miljarder euro och dess procent i förhållande till inkomsterna har stigit från 78 % till 120 %.

Finland har hamnat i en svår näringslivs strukturomvandling samtidigt som den allmänna ekonomin är svag. En ekonomisk uppgång kan inte byggas upp med att hushållen eller den offentliga sektorn skuldsätter sig alltmer. Enligt ekonomiprognoser har vi långsam tillväxt det närmaste årtiondet då Finlands ekonomi växer med bara 1-2% per år.

Den offentliga ekonomin bör balanseras genom att effektivera funktioner, förändra skatte uppbyggnaden och ge tillväxtmöjligheter för företag och därigenom förbättra sysselsättningen.

Att konkurrenskraftiga tillväxtföretag föds och utvecklas är en förutsättning för att balansera den offentliga ekonomin. Speciellt måste exportföretagens konkurrensfördelar förstärkas. Beskattning bör vara rimlig, så att det lönar sig i Finland att ha företag, investera, arbeta och anställa.

Kristdemokraternas åtgärder

- Tillväxten av skulderna borde hävas senast 2018 och därefter fås ner till under 60% av BNP. Minskningen av skulderna måste fördelas på flera år, så att tillväxten inte förhindras och personer/hushåll som lever i ekonomiskt svåra situationer inte försvagas ytterligare.
- Att företagen har möjlighet bibehålla sina anställda är till allas fördel. Vi vill utveckla arbetsavtalen så att det inom kollektivavtalen finns möjligheter att också göra företagsvisa överenskommelser.
- Statens och kommunens utgifter måste ner genom att effektivera och göra servicen mer ändamålsenlig. Ett gott ledarskap är centralt för ökad produktivitet och bättre trivsel i arbetet. Tekniskt förnyande som betjänar effektiv verksamhet, bör ske frimodigt och ge inbesparingar. Verksamhet som är ineffektiv bör gallras bort och resurser omfördelas så att det också möter människors behov i rätt tid. När man effektiviserar service så bör också lyssna på medborgarnas och kommuninvånarnas åsikter.

- Arbetskrafts- och sociala kostnader bör minskas så att de står i förhållande till våra konkurrensländer.
- I företag som ägs offentligt, borde ägarstyrningen befrämja det som är rimligt. För att balansera ekonomin behövs måttliga löneförhöjningar.
- Fler i arbetsför ålder borde fås i arbete. Kommande årtionden behöver vi få ökad arbetskraft genom att förbättra välmåendet, utveckla arbetslivet, möjliggöra nya arbets sätt, föda fler barn och få in arbetskraft genom invandring under kontrollerade former. För att fler barn skall födas måste vi stöda familjer, förbättra unga kvinnors ställning på arbetsmarknaden och finna balans mellan familj- och arbetsliv. Vi måste bättre förhindra att unga får arbetsoförmögenhetspension.
- Familjeavdrag borde ställas i förhållande till antal barn. Skattelättnader under den kommande perioden borde inriktas på att låg och medelinkomsttagares undre gräns höjs i kommunal- och inkomstbeskattningen.
- Vi föreslår en frivillig familjebeskattningsmodell, en modell som används i Tyskland och Frankrike där familjens inkomsttagares skatteprocent bestäms av familjens sammanlagda inkomster.
- Finlands samfundsbeskattningsnivå måste hållas på en konkurrenskraftig nivå i förhållande till jämförelseländerna.
- I beskattning av personbolag och enskilda näringsidkare borde finnas företagsavdrag. Det innebär en skattelättnad för småföretagare och skulle följa aktiebolagens beskattningsförfarande.
- Tyngdpunkten i beskattningen borde riktas alltmer mot att beskatta förbrukning som skadar hälsa och miljö. Vi flyttar från sötsaksskatt till sockerskatt år 2017.
- Den gråa ekonomin måste rensas upp. Företag som verkar i Finland måste betala skatt i Finland och inte via skatteplanering till skatteparadis. Företagets skatteuppgifter måste vara offentliga och landsbaserade.
- Hushållsavdraget maximibelopp borde återgå till 3000 euro och avdragsrätten för energiremont borde återfås.
- Våra bilar är bland de äldsta i Europa. Beskattning av nya bilar borde sänkas för att därigenom småningom förnya vår bilpark. Övergång till hybridbil stöds med fordons- och bränsleskatt.
- Arvsskatt bör utvecklas till att stöda förskottsuppbörd och generationsväxling
- Medborgarsamhället bör förstärkas. Skatteavdrag bör breddas till att gälla gåvor som ges till allmännyttiga ändamål inom föreningar och församlingar.
- Vi bör främja finländska riskkapitalplaceringar, marknaden för masskuldbrev och för utlänningar som vill placera i Finland.

- Onödiga regler bör avskaffas. Myndigheternas samarbete förbättras så att kundbetjäning kan fås på ett ställe och reglernas tolkning är desamma i hela landet. Tillståndsmyndigheternas arbete bör utvecklas så att tiden att få ett tillstånd förkortas. För att behandlingstider skall förkortas behövs mer resurser och vägledning.
- Anskaffningslagen bör förnyas så att helhetslösningar, innovation, ekologisk- och social hållbarhet alltid beaktas i offerter. Offentliga anskaffningar bör stöda tillväxtpotentialerna för ett företag med innovativt och kvalitativt arbete. Små företag måste också ha möjlighet att vara med.

3. Utrikes-säkerhets- och försvarspolitik samt EU-angelägenheter

Grunden för Finlands utrikespolitik är goda internationella relationer, det nordiska samarbetet, starkt inflytande i EU:s gemensamma utrikes – och säkerhetspolitik, NATO-kompanjonskap och ett trovärdigt försvar.

Centrala punkter i utrikespolitiken bör vara stabilitet, fredssträvanden, främjandet av mänskliga rättigheter och yttre ekonomiska förbindelser. I internationell ekonomi och politik förskjuts maktbalansen från västvärlden.

Möjliga säkerhetshot orsakas av de övertramp på internationell rätt som Ryssland gjort, handelskrig, strider om logistiska rutter, naturresurser, energi och ställningen för olika människogrupper. Även terrorism som är kopplad till extrem islamism och cyberattacker på datanät är allvarliga säkerhetshot.

Trovärdigheten för Finlands utrikes- och försvarspolitik beror på försvarsmaktens prestationsförmåga. Vi behöver fortsättningsvis ett trovärdigt och tidsenligt försvar.

Samhällets beredskap på kriser bör förverkligas ur ett totalsäkerhets perspektiv, var myndigheter, företag, organisationer och medborgare är med och tryggar livsviktiga funktioner. Att värna om den inre tryggheten blir alltmer beroende av internationellt samarbete.

Kristdemokraternas åtgärder

3.1 Utrikespolitik

- Relationen mellan Finland och Ryssland bör upprätthållas och den bygger på öppenhet och ömsesidig respekt. Handel och turism länderna emellan blir i framtiden större och mer betydelsefull. Trafikförbindelser och gränstationer måste utvecklas för att främja löpande rörelse.
- Som ett land beroende av export bör Finland använda sig av sina internationella kontakter för att öppna nya marknadsområden men också för att locka investerare och toppkompetens till Finland.
- Finlands utvecklingsbistånd bör höjas från nuvarande 0,56 % av BNT till minst 0,7 %. Medborgarorganisationernas del av allt utvecklingsarbete bör höjas. Utvecklingsarbetets målsättning och resultat kan optimeras genom en bättre koordinering inom EU.
- I utvecklingssamarbete bör det mottagande landets företagsverksamhet utvecklas så att de kan frigöra sig från behovet av hjälp. Utvecklingsländerna bör få en rättvis del

av varor och tjänster i producentlinjen. Skatter bör insamlas till den stat där den ekonomiska verksamheten utövas.

- Vi stöder Israels rätt till existens och trygghet. Finland bör inte stöda palestiniernas ensidiga självständighetsdeklaration. Palestinas ensidiga erkännande hjälper inte att lösa problemen i Mellanöstern. Däremot bör man uppmuntra strävanden till att få båda parter till förhandlingsbordet och få ett stopp på våldet för att nå fred. För att uppnå fred bör också alla kringliggande länder erkänna Israels rätt till existens. För att bistå det palestinska styret ekonomiskt bör EU kräva av dem att de aktivt främjar mänskliga rättigheter.
- ISIS organisationens framfart bör stoppas genom internationellt samarbete.
- På krisområden bör tyngdpunkten alltmer förflyttas från hantering av krigssituationer till att hantera krisen bland civila samt till att utbilda de lokala myndigheterna.

3.2 Säkerhets- och försvarspolitik

- Försvarsmakten bör under nästa valperiod få i uppdrag att förbereda en förnyelse av den föråldrade luft- och sjöfartsflottan. Försvarsmaktens budget bör kontrolleras av en parlamentarisk arbetsgrupp.
- Vårt lands försvar baserar sig på allmän värnplikt och en kunnig reserv. Beväringstjänstgöringen bör utvecklas så att beväringarna har nytta av utbildningen även i det civila, både i arbete och i studier.
- Reservisterna bör garanteras tillräckliga repövningar. Försvaret och reservister bör få ordna övningar, utveckla sitt arbete och ordna skjutövningar utan problem.
- Försvarsövningar för frivilliga och kvinnor utgör en betydande del av vårt försvarsarbete och dessa bör garanteras en fortsättning i tillräcklig utsträckning.
- Finland betonar sitt samarbete med Sverige och de andra Nordiska länderna samt NATO kompanjonskap. De kostnader, nytta och baksidor som ett NATO medlemskap innebär bör diskuteras med medborgarna. Att göra beslut om NATO medlemskap är inte möjligt utan folkomröstning.

3.3 EU frågor

Europeiska unionen bör i sin verksamhet koncentrera sig på de saker som genom samarbete ger mervärde till den nationella politiken. Finland bör välja närhetsprincipen, vilket innebär att den nationella beslutsmakten inte överförs till unionen om saken bättre kan skötas nationellt.

- EU bör inte bli en förbundsstat och medlemsländernas ansvar för varandras skulder bör inte ökas. Varje medlemsstat bör göra nödvändiga strukturförändringar och själva ta ansvar för egna skulder.
- Medlemsländerna bör organisera egen social- och arbetslöshetsstrygghet. När arbetstagare alltmer jobbar utanför hemlandet, bör missbruk av socialskyddet förhindras.
- EU:s inre marknad bör förbättras. Digitala inre marknader skulle märkbart förstärka kreativa branscher. EU:s lagstiftning om upphovsrätt, informationsskydd och användning av data bör uppdateras till nutid.
- Finland bör förhindra nya EU direktiv som försvagar eller skadar vår konkurrenskraft.
- EU budget bör hållas på 1 % av BNT. EU:s budget får inte höjas genom att man tar upp lån för olika projekt. Gemensamma skuldbrev eller statsobligationer får inte öka

på den europeiska centralbankens (ECB) skuldbörda eller påverka den europeiska investeringsbankens (EIB) balans.

- Finland har inte behov av att delta i marknadsfinansieringsskatt. Inom EU bör man gemensamt arbeta för att förhindra aggressiv skatteplanering och användandet av skatteparadis. Skatteparadis som finns inom EU bör fås i skick och fås med i skatteprogram effektivt.
- EU:s Rysslandssanktioner bör ha som mål att internationella åtgärdsprogram följs, inte att Ryssland isoleras. Handeln mellan Ryssland och EU är viktig för båda parter.
- Gränsmyndigheternas samarbete bör ökas men EU:s gränsbevakning bör fortsättningsvis skötas nationellt och vara nationellt finansierade.
- Finland bör hålla fast vid det att EU:s forskningsresurser beviljas på basen av forskningens kvalitet och att det hjälper finska forskningsorganisationer att delta i så många forskningsprojekt som möjligt.
- Europeiska investeringsbankens finansieringsstöd till småföretag skall utnyttjas fullt ut.
- EU går mot en energiunion där man förbinder elnäten med strömkablar. Detta borde förverkligas på marknadens villkor utan statlig finansiering.
- När EU:s jordbrukspolitik tillämpas bör Finland aktivt utnyttja möjligheterna att stöda det finländska jordbruket. I EU:s lagstiftning bör man säkerställa att också jordbrukare har möjlighet att verka i unionens allra nordligaste delar. Man bör också se till att få rättvisa avtal med industrier och affärer, så att jordbrukarnas andel inte ytterligare skall minska. EU:s sanktioner mot Ryssland och de ekonomiska förluster det har orsakat finländska jordbrukare bör ersättas med EU-finansiering.

4. Rättsväsendet, inre säkerhet och invandring

Den inre säkerheten måste behållas även under ekonomiskt svåra tider. Utmaningar för den inre säkerheten är internationell brottslighet, terrorism, olaglig invandring och människohandel.

Gränsen mellan yttre och inre säkerhet är på väg att suddas ut. Civilkrishantering och biståndsarbete påverkar också vår inre trygghet i Finland. Genom dessa kan vi förhindra internationella problem att spridas till Finland.

Polisen är för medborgarna den mest synliga aktören för den inre tryggheten. Medborgarna litar på polisen, polisens närvaro och synlighet önskas. Polisens resurser har varit på bristningsgränsen under tiden för den ekonomiska krisen. Polisens verksamhetsförutsättningar bör tryggas.

Att förhindra terrorism har snabbt blivit en stor del av polisens arbete, och lagstiftningen har ändrats för att motsvara den snabba och alltmer internationella verksamhetsmiljön. Skyddspolisens fullmakt bör vid behov utökas, så att de effektivt kan förhindra terrordåd och radikaliseringar.

Ett fungerande rättsväsende måste upprättas som en del av rättstaten. Det skyddar samhällets funktioner och fred och varje medborgares grund- och mänskliga rättigheter. Rättsväsendets förmåga att sköta sina uppgifter måste säkerställas. Domstolarnas överbelastning måste avhjälpas genom att förenkla rutinmässiga straffåtgärder. Överklagningsrätten kan också begränsas från nuvarande, utan att rättsskyddet riskeras.

En ansvarsfull invandringspolitik välkomnar till vårt land människor som flyttar hit. På samma gång tar den i beaktandesamhällets trygghet och funktionsduglighet. Rasism, främlingsfientlighet bör ej godkännas i någon form. Invandringspolitiken bör vara kontrollerad, mänsklig och konsekvent.

I sista hand grundar sig vår trygghet på medborgarnas moral, ärlighet och gemensamma ansvar. Den starka värdegrunden visar sig i vår kvalitativa social- och hälsovård, skolgång, små inkomstklyftor och försöken att minska marginalisering.

Kristdemokraternas åtgärder

- Antalet poliser måste behållas åtminstone på nuvarande nivå. Från polisens uppgifter måste tas bort till exempel olika tillståndsansökningar och uppbevarande av påverkade människor. Tillståndsprocesser måste ytterligare förenklas.
- Den organiserade brottsligheten måste bekämpas genom ett målmedvetet samarbete mellan myndigheter och ett fördjupat internationellt samarbete samt genom att möjliggöra effektivare utredningar av grov brottslighet. I EU är samarbetet mellan polis- och räddningsväsendet samt gränskontroller en del av den gemensamma säkerheten.
- Förhindrandet av databrott bör förstärkas. Samhällets viktiga funktioner måste skyddas från cyberangrepp. Polisen bör ges metoder att bekämpa dataangrepp.
- Speciell uppmärksamhet bör ges gränsbevakningen också inom EU:s gränser. Finländskt gränsövervaknings- och säkerhetskunskap bör förädlas till en exportprodukt.
- Samarbete mellan räddningsinstanser, samt rikstäckande koordinationer bör utvecklas. På detta sätt kan man dela goda förfaringsätt samt förbättra beredskapen för storolyckor.
- Invandrarnas integrering bör förbättras. De måste ges möjlighet att använda sina kunskaper och aktivt delta i samhällsutvecklingen i det nya hemlandet. De bör också få höra om vårt lands värden och centrala principer. Många invandrare är kristna och därför spelar församlingarna en stor roll i deras integrering.
- Arbete är invandrarens bästa möjlighet till integrering. En bra språkundervisning behövs för alla invandrare. Speciellt måste hemmamammor komma ihåg. De som har yrkesutbildning sedan tidigare behöver få möjlighet att skaffa intyg t.ex. genom att visa upp sina kunskaper praktiskt. Yrkeskunskap inhämtad utomlands bör bättre tas tillvara.
- För att få finskt medborgarskap bör kunskap i det inhemska språket bevaras som kriterium. Man bör kolla upp noga personer som söker medborgarskap, via andra europeiska länder, t.ex. om någon blivit fråntagen medborgarskap på grund av terrorbrott.
- Man bör underlätta för personer utanför EU att komma hit och arbeta. Yrkeskunskap förstärker vår konkurrenskraft och underlättar för internationella företag att etablera sig i Finland.
- Kvotflyktigantalet kan höjas för att motsvara det behov som finns. Nuvarande nivå på 750 personer årligen kan höjas något. Viktigt att ta i beaktande den inre tryggheten.
- När det gäller människohandel måste medborgarorganisationers roll tas mer i beaktande och deras samarbete med myndigheter förstärkas. Sexköp måste helt kriminaliseras. Människohandel måste bestraffas på en sådan nivå att det avskräcker.

- Promillegränserna för ratt- och roderfylleri bör sänkas, straffen bli hårdare och straffproceduren förenklas.
- För allvarliga brott bör regeln om s.k. förstagångsförbrytare tas bort och minimistraff återgå till fem år. När personer som begått allvarliga brott frigges bör polisen få vetskap om det. Medborgarorganisationer som stöder återgångsförbrytare bör stödas.
- Skolornas elevvård, socialvård, polisen och andra myndigheters samarbete och informationsgång bör ännu förbättras, så att marginalisering och händelser som hotar tryggheten kan skötas i tid. Också modeller borde utformas för samarbete mellan medborgarorganisationer och myndigheter. Goda lösningar bör spridas i hela landet.

5. Utbildnings-, forsknings och kulturpolitik

Utbildningspolitiken bygger på kunskapens grund. Utbildningspolitiken måste svara mot dagens utmaning att uppfostra framtidens mästare, vilka bygger vårt lands framgång. Utbildningen bör stöda ett lärande som baserar sig på förståelse, livsvisdom, växelverkan samt förmåga att ta till sig hållbara värderingar. Ett levande kulturliv reflekterar och utvecklar människans kreativitet och uttrycksförmåga.

Det måste satsas mer på utbildningens kvalitet den kommande valperioden. Daghem och skolor med dålig inomhusluft måste åtgärdas så snabbt som möjligt.

Bör satsas mer också på att skaffa och förena kreativ kunskap, forskningsverksamhet och implementering. Till grund för detta är kunskapens öppenhet och högklassig utbildning. Både den offentliga ekonomin och tillväxtföretagen behöver nya innovationer som forskningen ger. Lösningar som utvecklas i Finland kan ha avgörande betydelse när man skall åtgärda globala problem.

Kristdemokraternas åtgärder

- På alla utbildningsstadier bör garanteras kvalitativ undervisning, bra undervisningsverktyg och tillräckligt små grupper. Vi måste måna om grundskolans resurser och andra stadiets nätverk. Permitteringar i dagvård och grundskolor utgör en fara för barnens trygghet och rätt till inläring.
- Lagen om uppfostran bör utvecklas så att den tar i beaktande familjers och barns behov och kommunernas resurser. För att få behörig arbetskraft bör det finnas tillräckligt med studieplatser för barnträdgårdslärare och andra yrkesgrupper som arbetar med barn i de tidiga uppväxtåren. Familjedagvård är en viktig del också i framtiden.
- Privata kristna skolors och daghemmens ställning bör stärkas. Etablerade kristna privata skolor bör ges permanent undervisningstillstånd utan krav på elevantal. Privata skolors finansieringsproblem bör lösas.
- Gymnasier och yrkesskolor utvecklas som skilda undervisningsformer, med skilda uppgifter. Samarbete mellan olika undervisningsformer kan fördjupas i mån av möjlighet genom exempelvis utnyttjande av gemensamma utrymmen.
- Yrkesinriktad utbildning fokuseras på de områden där arbetskraft behövs. Läroavtalsutbildning utökas genom att erbjuda företagen speciellt skolningsstöd för varje studerande.

- Det är viktigt att skolsystemet utvecklas kontinuerligt i takt med förändringar på arbetsmarknaden. Företagarskolning bör bli mer mångsidig och ges på alla stadier av undervisningen och även i lärarutbildningen. Företagarrollen bör stärkas på alla nivåer och företagsskolning ges också på högskolor.
- I grundutbildningen kunde man överväga att införa obligatoriska kurser inom sociala färdigheter, livshantering och grundkurs i hushållsekonomi.
- Högskolorna borde sträva efter att vara på topp i internationella jämförelser.
- Digitalisering av undervisningsmaterial bör genomföras på alla utbildningsstadier
- Bör vara nolltolerans för all form av mobbning och när sådant inträffar bör det tas tag i genast. Olika projekt för att förbättra trivseln i skolorna bör fortsätta på bred bas. Lärare bör få större rättigheter än nu att blanda sig i störande beteenden. Psykologer och kuratorer bör också i framtiden finnas tillgängliga och nära på skolor.
- Skolornas samarbete i olika barn-, ungdoms- och idrottsorganisationer samt med församlingar bör fördjupas.
- Ungdomsverkstäder bör utvecklas och verkstädernas ställning i föreskrifter klarläggas.
- Utbildning bör kännas igen och erkännas för att utveckla ett livslångt lärande. Fortbildning för vuxna skall ge möjlighet att utveckla sitt kunnande under hela arbetskarriären.
- De studerande som har familj bör stödas mer, antingen genom att höja inkomstgränsen, ge lån eller ett familjetillägg på studiestödet. Föräldrarnas inkomst borde inte inverka på 18-19 åringars studiestöd när de studerar på andra stadiet och bor själva.

6. Näringslivs-, Sysselsättnings-, och innovationspolitik samt ägandepolitik

Det finländska välfärdssamhället kan tryggas enbart genom att stärka näringslivets förutsättningar. Samhället borde uppmuntra till företagande, ansvarstagande och flit.

Finland behöver ca 200.000 nya arbetsplatser i privata företag. När småföretag föds och växer är den största flaskhalsen alltid tillgång till finansiering samt brist på företagskunskap och erfarenhet.

Starka tillväxtområden finns inom digitalisering, ren teknologi, biohushållning, automation, robotisering samt hälsoteknologiska områden. Dessa teknologier kan även användas för att förnya traditionella produktionsföretag. Tillväxt och förnyande förutsätter starka offentliga satsningar i forskning, utveckling och innovation som skapar en grund för företagets investeringar och utvecklingsprojekt.

Statens ägarstyrning behöver säkra en krisberedskap, en mångsidig företagsamhet och i vissa fall som en start för nya innovationer. Ägandepolitik förutsätter att de offentliga statsbolagen leds skickligt och föredömligt. Bonussystemen bör vara rimliga och transparenta.

Kristdemokraternas åtgärder

- Anställningströskeln för småföretag med mindre än 10 anställda måste fås ner. Vid anställning av första arbetstagaren måste lönebikostnaderna stödas för en tid.

- Företagarnas socialtrygghet bör förbättras, så att företagande lockar fler, och tröskeln för att ta risker sänks speciellt under arbetslöshetsperioder.
- Forsknings-, innovations- och utvecklingsfinansiering bör höjas till 4 % av BNP. Forskning bör inriktas främst på att gagna små och medelstora företag samt inhemska utvecklingsföretag.
- Företagsstödens djungel och byråkrati måste förenklas. Företagsstöd bör inriktas främst till småföretagarsektorns tillväxtbranscher samt till företag som producerar innovativa tjänster.
- Offentliga producenter av export- och internationaliseringstjänster måste fås till ett tätt samarbete. Team Finland- verksamhetsmodellen bör utvecklas för att erbjuda kundnära innovations-och internationaliseringstjänster över hela landet.
- Tekes bör flytta sitt fokus på stöd till små och medelstora företag, delta i finansiering av pilot- och demonstrationsprojekt samt skydda innovationer. Projekten bör utvärderas enligt hur bra de nått mätbara mål. Finnveras lån till småföretag bör förenklas och möjliggöra en bredare användning.
- Man bör lita på företag och enskilda byggare. Industrin får inte belastas med överreglering. Tillstånd och anmälningar bör kunna göras elektroniskt och enkelt. Vid tillståndsbehandlingar bör man kunna flytta till eftergranskning och stickprover för att bättre kunna koncentrera sig på de mer problematiska fallen.
- För att förbättra förutsättningarna för företagande bör begränsande normer för tillväxt fås bort. De mest begränsande föreskrifter för småföretag måste ses över. I nästa regeringsprogram måste finnas ett konkret program som tar bort onödig byråkrati på alla nivåer.
- Utländska spel- och vadslagningsföretag försöker nå in i Finland och ändra på EU lagstiftningen för att få slut på statens monopol. Detta måste också i framtiden förebyggas liksom spelföretag på nätet som olagligt annonserar i Finland.
- Rundradion bör koncentrera sig på sin kärnuppgift. Rundradioskatt och finansiering måste granskas kritiskt utgående från hela mediefältet. Tjänsten bör vara geografiskt och språkligt rättvis samt främja inhemsk programproduktion. I programutbudet samt i nyhets- och aktualitetsprogrammen måste man mer än nu beakta olika infallsvinklar, även den kristna infallsvinkeln bör tas i beaktande.
- När naturresurser används får det inte skada miljön på ett betydande eller bestående sätt.
- Finlands infrastruktur, vägar, järnvägar och sjöfart, har en renoveringsskuld på två miljarder euro. Infrastrukturen har en viktig roll för industrins verksamhet och möjlighet. Denna centrala nationalegendom får inte förfalla och därför bör renoveringsskulden åtgärdas.
- Sjöfarten är av stor betydelse för export, import samt för exportindustrins priskonkurrenskraft. Sjöfarten måste tryggas. Finland har fått stöd från EU att skapa samordnad sjöpolitik för åren 2015-2020. I denna samordnade politik bör man stöda en verksamhet som gynnar varvs- och båtindustrin, sjöfarten och miljön.
- Tredje sektorn behöver få stöd för att sysselsätta ungdomar och motverka marginalisering samt stöd för anställande av långtidsarbetslösa och personer som är svåra att sysselsätta.

7. Välfärdspolitik

Välfärd skapas genom att bry sig om varandra. Vi betonar gemenskap, familjers och samhällets ansvar samt medborgarsamhällets betydelse. Vi vill minska socialt orättvisor och klyftor i hälsa. Marginalisering i alla åldersgrupper bör förhindras.

Att stöda familjer är bästa välfärdspolitiken. Speciellt stöd behöver de ensamstående, nyfamiljer samt flerbarnsfamiljer.

Befolkningen åldras och med det minskar den arbetsföra befolkningen oroväckande. Till ett värdigt åldrande hör att man har en tillräcklig inkomst samt hjälp i rätt tid och rätt skede. Alla bör ha rätt till ett tryggt åldrande. Åldringsvården bör vara på en sådan nivå som varje beslutsfattare och varje arbetstagare själv skulle vilja ha den när de blir gamla.

Social-och hälsoreformen bör föras till ett sådant slut, där närservice, kvalitativ vård och bästa yrkesskicklighet för kunderna tryggas i hela landet.

Samhället bör i all sin verksamhet arbeta för att minska missbruk av rusmedel. Missbruk kostar samhället miljarder årligen. Ett minskat missbruk, även i liten skala, sparar mycket pengar.

Kristdemokraternas åtgärder

- De tre främsta målen i social-och hälsovårdens strukturreform är: 1) Fungerande vårdkedjor och kvalitativ vård, som nås genom integrering av social- och hälsovården 2) Att garantera närvårdens och bashälsovårdens kvalitet. 3) Att stärka social-och hälsovårdsministeriets riktlinjer och genom det få möjlighet att sprida de bästa verksamhetsformerna över hela landet.
- Social och hälsovårdsreformen bör se till att servicens fokus förflyttas från dyr specialvård och anstaltvård till mer förebyggande vård och till vård i rätt tid, som ges antingen som närservice eller hemma. Förnyandet bör också trygga organisationernas och företagens kunskap, serviceinnovationer och utnyttjandet av resurser. Offerter på stora helheter får inte leda till att inhemska och småföretag faller bort.
- Ersättningar för medicin och sjukvård bör inriktas så att stödet riktas mot långtidssjuka, personer som lider av flera sjukdomar samt till familjer med sjuka barn. Sällsynta sjukdomar måste ersättas likvärdigt med vanliga sjukdomar.
- Handikappades självständiga boende bör öka. Alla måste garanteras rätten till ett eget hem, stadigvarande boende och tillräckligt stöd som möjliggör att boende i eget hem.
- De som behöver handikapptjänster bör ges mer valfrihet, delaktighet och rättsskydd genom att man tar i bruk en personlig budget. Handikapptjänster måste ges som närservice också efter reformen.
- Äldre människors rätt till stadigvarande boende tillsammans med sin partner måste tryggas under de sista levnadsåren. Effektiverat serviceboende och hemtjänst måste garanteras tillräckliga resurser. Geriatrisk kunskap måste förstärkas hos social- och hälsovårdspersonalen genom utbildning på alla nivåer. Rehabiliterande arbetssätt måste tas i bruk på bäddavdelningar över hela landet.
- Betalning av stödet för närståendevård bör överföras till FPA och kriterierna bör vara lika över hela landet. Det bör vara skattefri inkomst. Närståendevårdare bör få rätt till lediga dagar enligt lag och då få ersättare. Att stöda närståendevårdare är en av de mest centrala åtgärderna för att minska anstaltvården. I dagens läge sparar närståendevården 2,8 miljarder euro årligen.
- Patientens rätt till vård i livets slutskede måste tryggas. En medmänsklig och kvalitativ vård av döende patienter utvecklas och görs möjlig för alla oberoende av vårdplats. De vårdmetoder som används i hospice hemmen upptas som en del av samhällets sjukvårdssystem. Eutanasi bör ej bli lagligt

- Vi stöder äktenskapet som ett förbund mellan en man och en kvinna. Barn har rätt till en mamma och en pappa.
- Vi har satt som ett mål att få ett tillägg om barnets centrala rättigheter i grundlagstiftningen, till vilket Finland har förbundit sig. Genom att lyfta upp barnets rättigheter i lagstiftningen, nås alla av den informationen, även de som arbetar med barn.
- För att minska antal aborter bör vi få ändring i lagstiftningen liksom mångprofessionellt stöd i svåra livssituationer för gravida. Personal inom hälsovården bör ges samvetsfrihet så att de inte behöver utföra åtgärder som går emot deras samvete.
- En utvärdering över hur barn påverkas bör göras i alla beslut som ha med barn att göra. Detta bör också skrivas in i regeringsprogrammet.
- Beslutet att dela hemvården mellan båda föräldrarna var fel och bör tas tillbaka. Familjer bör ges rätt att själv bestämma hur de sköter barnens vård. Små barn måste ges möjlighet vårdas i så hemliknande miljöer som möjligt.
- Samverkan och flexibilitet mellan familj och arbetsliv bör utvecklas mer. Kostnadsfördelningen gällande föräldraskap behöver förnyas på arbetsmarknaden.
- Barn och ungdomars välmående måste förbättras genom att mer stöda föräldrarna i deras parrelation och att visa mer stöd överlag till familjer i samhället. Hemtjänster för barnfamiljer bör ökas för att ge stöd i vardagslivet. Familjerådgivningstjänster bör utbredas och ges mer resurser.
- Att spara på barnskyddet är mycket kortsiktigt och omänskligt. Barnskyddets kvalitet måste tryggas i hela landet och mer betona förebyggande åtgärder och tjänster med låg tröskel. Familjer måste ges hjälp i god tid innan behov av dyra omhändertagande uppstår. Samarbete mellan olika myndigheter bör förbättras och behöriga socialarbetare bör finnas i alla kommuner.
- Uppsökande ungdomsarbete är centralt för att kunna ge ungdomar hjälp i rätt tid. De som lider av depression måste få hjälp tidigare. Det bör ges bättre möjlighet att anställa ungdomar som kan arbeta deltid. Det är viktigt att fokusera på studievägledning, praktik, inskolning och vägledning på sin första arbetsplats.
- Tillräckligt med läkare och hälsovårdsarbetare måste tryggas genom arbetsuppgifter som motsvarar utbildningen samt tillräckligt med utbildningsplatser. Genom lagstiftning och nya praktiska modeller måste man få bort uppgifter som tar bort tid från patienten, exempelvis onödiga läkarutlåtanden.
- Tröskeln för offerter av social- och hälsovårdstjänster bör höjas från nuvarande 100.000euro. Enligt EU-direktiv är övre tröskeln 750.000euro.
- Genom att förbättra arbetsmiljön och trivseln så förlängs karriärtiden och det påverkar oss också efter vi blivit pensionärer.
- Pensionärens köpkraft måste bättre motsvara inkomstutvecklingen. Företags-, jordbruks- och andra näringsidkares pensionssystem måste mer motsvara arbetsinkomstpension. Pension måste också intjänas när man sköter närstående eller egna barn. De som lämnar på pension på grund av arbetsoförmåga måste bli av med rättsskyddsproblemen. Också för de som delvis återgår till jobb måste flexibiliteten öka.
- Alkohollagstiftningen måste förnyas. För att förebygga skador av missbruk bör särskild uppmärksamhet riktas mot ökad blandmissbruk av rusmedel och mediciner. Nya droger får inte göras lagliga.
- Vi påminner om att sluta röka är bättre för nationalekonomin än att bara höja skatterna. Bolagsbolag måste lagligt ges möjlighet förbjuda balkongrökning.
- Vi främjar motion och ett hälsosamt leverne. För lite motion och övervikt orsakar problem som diabetes, sjukdomar i rörelse- och stödorganen samt ger sämre livskvalitet och är även dyra för samhället. Vi framhåller betydelsen av varje

medborgares egen aktivitet och ansvar för sin hälsas skull. Samhället och arbetsgivare bör ges möjlighet till motion och fysiskt och psykiskt välmående.

- Kommuner bör samarbeta med tredje sektorn för att minska på mängden mat som slängs bort. Alla bör ges tillåtelse att ge bort mat som lämnat över enligt Eviras direktiv.

8. Miljö-, klimat- och energipolitik

Vi förbinder oss att värna om miljö och bevarandet av naturens mångfald för kommande generationer. Naturens mångfald minskar, vår miljö smutsas ned och klimatförändringar hotar med katastrof.

Energipolitiken bör befrämja en förflyttning till mer förnybara energikällor. Att stoppa klimatförändringen kräver att alla I-länder minskar sina utsläpp. För det behövs gemensamma normer, överflyttning till miljöteknologi samt finansieringssystem mellan I-och U-länderna.

EU och Finland bör inte sätta dyrare klimat och energimål än konkurrensländerna. Det leder till mer kostnader för industrier inom EU, vilket försvagar deras konkurrenskraft på den globala marknaden. Då flyttas produktion till länder där tekniken är svagare och de globala miljöproblemen växer. För att minska kolutsläpp bör finska och europeiska industrier inte påläggas tilläggs kostnader som andra länder inte har.

Vi bör utveckla sortering och stärka återvinning. I Finland återvinns en tredjedel av avfallet och en tredjedel bränns till energi. Lagstiftningen bör utvecklas i den riktlinjen att icke-återvinningsbart material ersätts med återvinningsbart.

Kristdemokraternas åtgärder

- Finland fortsätter minskningen av sina utsläpp från sin egen utgångspunkt, med beaktande av utvecklingen i andra länder. Finland stöder utvecklingen av miljöteknologi och förflyttning till I-länderna. Finland verkar aktivt för att uppnå klimatmålen i EU, FN och i den internationella valutafonden.
- Energiresurser bör ökas genom att förbättra energieffektiviteten och få bort de värsta fienderna mot klimatet: stenkol och oljeförädling. Energins nettoimport bör minska till 2-3 miljarder euro per 2030 och år 2040 bör Finland vara självförsörjande. Industrins, trafikens och boendets energiförbrukning bör effektiviseras. Vi strävar efter att få bort stenkol innan år 2030.
- Vi ökar naturskyddsområdenas nätverk för att ge mer utrymme för utrotningshotade naturtyper och förebygga att ekosystemen mer försvagas.
- Vi bör användas alltmer förnybara energikällor. Vi stöder ny teknologi som gynnar bioenergi projekt. Vi främjar lantbrukens, egnahemshusens och andra fastigheters delade energi produktion och tar bort administrativa hinder.
- Kärnkraft i nuvarande form kan under en övergångsperiod ses som en bra energikälla. Vi ger våra riksdagsledamöter rätt att rösta i enlighet med eget samvete, då det till riksdagen kommer upp frågor om nya kärnkraftverk.
- I vattendrag och Östersjön måste utsläppen minskas och näring och fiskbestånd återfås.

- Torvproduktion stöds istället för stenkol. Det får dock inte röra värdefulla träsk ur natursynvinkel. Avrinningen måste vara mindre än den naturliga.
- Miljötillståndsansökningar och utlåtanden måste få en snabbare behandlingstid
- Ett ökat tomtutbud i huvudstadsregionen och boenden till rimliga priser. Se till att äldre och handikappade får möjlighet bo i hemmiljö, genom ombyggnads- och remontprogram. Grundrenoveringar av våningshus byggda på 60- och 70-talet bör påskyndas på riksplanet. Möjliggöra användning av trä i nybyggen och saneringsobjekt mer mångsidigt.
- Kommunerna borde på en gemensam infoplats skapa mallar för presentationer, planering, ändringsförslag, söktjänster för serviceutbud och en lättanvändbar möjlighet att ge feedback.

9. Kommunalpolitik och utveckling av förvaltning

Det finns ett stort behov av att öka medborgarnas aktivitet och påverkningmöjligheter. Kommunernas verksamhet bör utgå från invånarna. Beslutsprocessen bör vara så öppen som möjligt.

Medborgarna bör få veta hur besluten förbereds på kommunal, nationell och EU nivå. Språket bör vara förståeligt. I kommunernas ledning bör speciell fokus läggas på ett gott förmansarbete och god ledarskapsförmåga. Om svåra konflikter uppstår i frågor om kommunfusioner bör frågor kunna avgöras genom folkomröstning.

Kommunerna befinner sig i en svår ekonomisk situation. Staten har ökat uppgifterna men inte beviljat mer pengar. Samtidigt har inkomsten från kommunalbeskattningen minskat.

Kommunalkatten varierar för mycket i vårt land. Nu är skillnaden mellan den högst och den lägst beskattade kommunen 5,25%. Genom samarbete, genom social- och hälsovårdsreformen och genom kommunfusioner bör denna skillnad minska.

Kristdemokraternas åtgärder

- Byråkrati, administration och pappersjobb bör minskas och kundkontakter ökas. I en lyckad strukturförändring ökar frukten av arbetet genom att minska på administrationen och överföra tyngdpunkten till det jobb som skall utföras. Behandling och beslut bör göras enklare och snabbare utan att pruta på att bemöta människor jämlikt.
- Saker under beredning bör från början finnas offentligt på nätet, om inte hemligstämplande regler säger annat.
- Statens, kommuners och offentliga företags och organisationers utnämningar bör göras på opolitiska grunder utgående från kunskaps- och behörighetskriterier.
- Kommuner bör trygga sina kommuninvånarens närservice, därför bör man prioritera och gallra bland kommunernas uppgifter. Kommunernas grundekonomi måste fås stark, stabil och förutseende.
- Kommunsammanslagningar bör fortsätta på frivillig grund. I metropollagstiftningen stöder vi landsskapsmodellen för Nyland.
- Anskaffningslagen bör förnyas så att nuvarande anskaffningsnivå höjs till EU:s direktiv och ökar direktanskaffningsmöjligheter, med de lokala företagens konkurrensförutsättningar och kvalitetskriterier som tyngdpunkt.

Anskaffningslagens förnyande bör utnyttja EU:s direktiv på bästa sätt, så att vi genom sakkunniga offerter hittar de totalekonomiskt mest förmånliga lösningarna.

- Kommuners och medborgarorganisationers samarbete är viktigt. Kommuner bör fortsättningsvis samarbeta och inte exempelvis spara på betalningsförbindelser till missbrukarvårdhem. Tredje sektorn kan ofta ge ett helhetsstöd, som saknas i kommunernas verksamhet.

10. Skogs-, jordbruks-, samt landsbygdspolitik

Kristdemokraternas mål är att bevara hela Finland bebott och livskraftigt. Grundsservice, trafikförbindelser och företagstjänster inverkar på landsbygdens livskraft. Att behålla tillräcklig närservice på landsbygden förbättrar deras levnadsvillkor.

Finlands ogynnsamma naturförhållande bör beaktas i EU:s landsbygdspolitik. Matpriser bör hållas rimliga. Samtidigt bör man värna om att priset som konsumenten betalar fördelas rättvist i produktionskedjan mellan matproducent, livsmedelsindustrin och butiken.

Att försäkra sig om att finskt skogsbruk lönar sig är viktigt för Finlands konkurrenskraft och för miljövården. Olika användningsmöjligheter för skog bör utvecklas, så att kedjan bevaras och nya arbetsplatser, nya produkter och ny produktion kan skapas. Skogsägarnas rådgivningstjänster bör vara likvärdiga oberoende av storleken på skogsbruksenheten.

Kristdemokraternas åtgärder

- Lantbrukets produktionsförutsättningar måste tryggas i hela landet. Landsbygdens näringslivsstruktur görs mångsidigare genom att förbättra lantbrukens förutsättningar till bisysslor och annan företagsverksamhet. Finlands självförsörjning vad gäller livsmedel måste tryggas.
- När EU:s gemensamma lantbrukspolitik tillämpas i Finland måste aktivt användas alla möjligheter att stöda det finländska lantbruket. EU:s lagstiftning måste säkerställa lantbruksproducenters möjlighet att verka även i de nordligaste delarna av unionen samt se till att rättvisa avtal mellan industri och handel uppgörs, så att producenternas andel inte mera minskar. Förluster som Ryssland bojkotten förorsakat måste ersättas till de finländska bönderna med EU pengar.
- Avloppsvattenhanteringen i dess nuvarande form måste avskaffas och ersättas med en ny lagstiftning som skyddar våra vattendrag och koncentrerar sig på de fastigheter som har utsläpp, ge dem tilläggstid tills reningsverken är tillräckligt testade och marknaden fungerar.
- För att bönderna och djuren skall må bra, måste de få tillräckligt med semester och tillgång till avbytare och stöd. Lantbrukens EU-byråkrati måste lättas. Finländska odlares framtid måste tryggas.
- Finland måste utveckla livsmedelsproduktionens etik och sköta djuren bättre, till exempel genom ökad ekoproduktion.
- EU länderna bör också i framtiden ha rätt att vägra använda GMO-produkter och bestämma om tillräckligt avstånd mellan olika produktionsmetoder samt om zoner som är fria från genmanipulation. Odlingsväxter, produktionsdjur och skogsbrukets traditionella mångfald måste bevaras.

Kristdemokraternas värdegaranti

Kristdemokraterna är ansvariga påverkare. Vi vill göra långsiktiga lösningar som baserar sig på en stark värdegrund.